

MUŞ YATIRIM DESTEK OFİSİ

Saray Mah. Hürriyet Cad. No: 312
(Eski Tekel İdari Binası) Merkez / Muş

(0436) 212 95 13

(0432) 215 65 54 - (0212) 381 79 93

www.investinmus.org.tr

TARIM VE HAYVANCILIK

Muş İli 8.169 km²'lik bir yüz ölçüme sahip olup bunun 2.800 km² ovalardan oluşmaktadır. Nâtekim Muş Ovası 1.650 km²'lik yüzölçümü ile Türkiye'nin en büyük 3. Ovası konumundadır. Ayrıca toplam arazi varlığının % 46'sının mera ve çayır olması hayvancılığın gelişimi ve hayvancılık potansiyeli açısından çok önemlidir. İlimiz 300.000' ün üzerinde büyükbaş hayvan varlığı ile Türkiye'de 16. ; 1 milyonun üzerinde küçükbaş hayvan varlığı ile Türkiye'de 7.sırada yer almaktadır. Ayrıca Muş İli 1.4 milyon ton'luk yonca üretimiyle Türkiye'de 1. Sırada yer almaktadır.

İlimiz "Manda" yetiştiriciliğinde önemli bir potansiyele sahip olup: 7000 manda varlığı ile Türkiye 6.sırada yer almaktadır. Aynı zamanda başta Bulanık ilçesi olmak üzere, Muş İli Kaz varlığı açısından da Türkiye'nin en önemli illeri arasında yer almakta, 100 bin canlı kaz varlığı ile Türkiye'de Kars'tan sonra 2. Sırada yer almaktadır.

Bunun yanında 2020 yılı içerisinde faaliyete geçmesi planlanan Muş Alparslan 2 Barajı ile tam kapasitede yıllık 862 milyon 270 bin kWh elektrik enerjisi üretilecek ve Muş Ovası'nda 78 bin 210 hektar arazi suyla buluşturulacaktır.

SANAYİ

İlimiz tarım aletleri ve makineleri üretiminde Bölge'de mutlak üstünlüğe sahiptir. Muş Malazgirt ilçesinde toplam 165 dönümlük alanda,29 adet parsel üzerine Tarım Alet ve Makineleri İhtisas Sanayi Sitesi (TARMİSS) kurulmuş olup ot toplama, çayır biçme, römork, kepçe vb. alet ve makineleri 2010 yılından itibaren Muşta üretilmektedir.

Bunun dışında emek yoğun sektörlerin başında gelen tekstil ve hazır giyim sektörü, Muş'ta her geçen gün büyüyen bir sektör haline gelmiştir. 2016 yılında Ajansımız tarafından desteklenen ve Muş İl Özel İdaresi tarafından yaptırılan Muş Tekstilent yerleşkesi, Muş merkeze 10 km. mesafede Sungu beldesinde yaklaşık 56 dönüm üzerinde, her biri 1.000'er m²'lik 6 adet fabrika binasından oluşan toplamda 6.000 m² kapalı alana sahiptir. Hali hazırda yaklaşık 650 kişi istihdam edilmekte olup, il genelinde tekstil sektöründe istihdam edilen kişi sayısı yaklaşık 2.500 kişidir.

MADENCİLİK VE YERALTI KAYNAKLARI

Muş'ta Alçıtaşı, Barit, Tuğla-Kiremit, Kuvarsit ve Çimento hammaddeleri bulunmaktadır. Dünya'da barit rezervleri bakımından 4.sırada olan Türkiye'de; Muş ili barit rezervleri bakımından Türkiye'de 5.sırada yer almaktadır.

JEOTERMAL

Muş İli sahip olduğu jeotermal kaynaklarla temiz enerji üretiminde ve seracılıkta önemli bir potansiyele sahiptir. Ajansımız tarafından yapılan jeofizik etüt çalışmaları sonucunda Muş Mercimekkale (Merkez), Kızılağaç (Merkez) ve Varto ilçelerinde yer alan jeotermal kaynakların, 1 km. ile 3 km. derinlikte ve 80-130 °C arasında sıcaklık potansiyeline sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu açıdan Muş enerji üretimi, seracılık ve termal turizm açısından önemli bir potansiyele sahiptir.

İŞGÜCÜ POTANSİYELİ

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre Muş ilinin 2019 yılı nüfus 407.992 olup % 67'si 40 Yaş'ın altında % 53'ü ise 30 Yaşın altındadır. Muş ili istihdam edilebilir genç işgücü bakımından Türkiye'de ilk 5'te yer almaktadır.

MUŞ YATIRIM DESTEK OFİSİ

Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı (DAKA) Muş Yatırım Destek Ofisi, Muş'un sosyo ekonomik potansiyelinin ortaya çıkarılması, sektörel analizlerin yapılarak yatırım imkanlarının ulusal ve uluslararası alanda tanıtılması, ilimizde yatırım yapmayı amaçlayan/veya planlayan yatırımcılara her türlü teknik ve danışmanlık faaliyetlerini yapmaktadır.

Yatırım destek ofisimiz kanunla belirlenmiş görev ve yetkiler kapsamında yatırım öncesinde, yatırımın uygulama aşamasında ve yatırım sonrasında yatırımcıya her türlü bilgiyi sağlamakta olup, izin ve ruhsat sürecinde kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği içerisinde süreci hızlandırmaya yönelik danışmanlık hizmetlerini ücretsiz sunmaktadır.

www.daka.org.tr

TAMAMLANAN ÖRNEK PROJELER**1. MUŞ TEKSTİLKENT PROJESİ:**

Ajansımız tarafından desteklenen ve 2017 yılında faaliyete geçen "Muş TekstilKent" her biri 1.000 m² olmak üzere 6 fabrikadan oluşmaktadır. Proje bütçesi 4.8 milyon TL olan TekstilKentte toplam istihdam sayısı 650 kişidir.

2. MUŞ BELEDİYESİ SOKAK SAĞLIKLAŞTIRMA PROJESİ

İlimizin tarihi dokuların yer aldığı Tarihi Muş Çarşısı'nın (135 ve 136.sok) daha cazip bir hale gelmesi için tarihi doku ve değerleri korunarak sağlıklaştırılmıştır. Toplam bütçesi 2.5 Milyon TL olan proje kapsamında 55 bina ve 460 metre yol ve kaldırım tarihi dokuya özgü malzemeler kullanılarak yenilenmiştir.

3. YENİLENEBİLİR ENERJİ PROJESİ

Muş Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi tarafından Ajansımıza sunulan ve bütçesi 605 Bin TL. olan proje kapsamında okulun çatısına 240 güneş paneli kurularak 60 KW. elektrik üretilmeye başlandı. Proje sonunda okulun elektrik giderlerinde % 40'a yakın azalma olmakla beraber kurulan laboratuvar ile öğrenciler uygulamalı eğitimler almaya başladı.

4. MUŞ BELEDİYESİ SEBZE MEYVE HALİ VE SOĞUK HAVA DEPOSU PROJESİ

Yatırım altyapısının güçlendirilmesi amacıyla Muş Belediyesi tarafından Ajansımıza sunulan 3.2 Milyon TL'lik proje kapsamında 8.200 m² kapalı alan olmak üzere toplam 17.000 metrekare alanda sebze meyve hali ve soğuk hava deposu yapıldı.

DEVAM EDEN PROJELER**1. MUŞ TARİHİ MURAT KÖPRÜSÜ VE ÇEVRESİNİN TURİZME KAZANDIRILMASI PROJESİ**

İlimizin en önemli tarihi ve turistik mekanlarından bir tanesi olan Tarihi Murat Köprüsü ve etrafının daha cazip hale getirilmesi, sosyal ve ekonomik faaliyetlerin daha da artırılması amacıyla Muş Valiliği Köylere Hizmet Götürme Birliği tarafından 2019 yılında GÜDÜMLÜ Proje hazırlanmıştır. Proje 2 etap olup 1. Etapta Macera Park alanı, sessiz bahçe, sosyal tesis alanı, kullama alanı, sanat temalı park, lale bahçesi ve yöresel ürün üretim alanı oluşturulacaktır. Projenin toplam bütçesi 15.5 Milyon TL'dir.

2. MUŞ ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ ALTYAPISI VE YATIRIM ORTAMINI GELİŞTİRME PROJESİ

Muş Organize Sanayi Bölgesinin başvuru sahibi olduğu, Organize Sanayi Bölgesinin yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik olarak alt yapı ve üstyapı eksikliklerini tamamlamak üzere 2.4 Milyon TL. bütçeli yatırım projesi devam etmektedir. Proje kapsamında 2 katlı idari bina, ihata duvarı, güneş enerjisi santrali, atık su arıtma tesisi gibi alt yapı eksikliklerinin tamamlanması planlanmaktadır.

3. MUŞ MERKEZ VE BULANIK İLÇESİ SOĞUK SÜT ZİNCİRİ PROJESİ

Tarım ve hayvancılık yönünden önemli bir potansiyele sahip olan ilimizin bu alandaki üretim ve verimliliğini arttırmak amacıyla ajansımız ve DAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı işbirliğiyle Soğuk Süt Zinciri Projeleri hayata geçirilecektir. Bu kapsamda Muş Merkez'de 17 Köy'de; Bulanık'ta ise İlçe Merkezi, 6 Belde ve 1 Köy'de olmak üzere 24 lokasyonda Süt toplama üniteleri kurulacaktır. Proje bütçesi toplam'da 2.6 Milyon TL olan soğuk süt zinciri projesiyle Süt'ün hijyenik ve kaliteli bir şekilde sanayiye aktarılması sağlanarak üreticilerimizin daha fazla ve sürekli gelir elde etmeleri sağlanacaktır.

